

Dr. Juraj Njavro - čovjek koji je izrastao iz velike škole patnje hrvatskoga naroda!

Slobodan Lang

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Napad na Vukovar bio je i izravna bitka između JNA i četnika s jedne, i dr. Njavre s druge strane. Oni su sa svih strana i svim oružjima napali ljude i grad, ubijajući, ranjavajući i razarajući - čineći zlo, a on se zatvorio u svoju bolnicu, u kiruršku salu i činio dobro. Što je bilo više napada i stradanja, to je on duže operirao i pomagao.

Juraj Njavro bio je dobar čovjek u našem kratkom životu ispunjenom našim slabostima, grijehom i propustima. U tome smo vremenu branili i obranili hrvatski narod i ostvarili hrvatsku državu. Dr. Njavro bio je hrvatski ministar, zastupnik i imao visoki čin Hrvatske vojske. Sve to je obavljao odgovorno i stručno. Međutim, Hrvatska ima i imat će mnogo visokih dužnosnika o kojima se puno i govori i piše.

Kako govoriti o dobrom čovjeku, o dobroti, o hrvatskoj dobroti?

Juraj Njavro ostavlja ključna pitanja Hrvatskoj 21. stoljeća. Zna li današnja Hrvatska što je dobar čovjek? Trebaju li Hrvatskoj dobri ljudi? Tko su danas dobri ljudi Hrvatske? Jesu li Hrvatsku branili i stvarali dobri ljudi? Treba li se sjećati dobrih ljudi? Ako da, zašto? Cijeni li današnja Hrvatska, podržava li i stvara li dobre ljude? Zna li navesti nekoliko dobrih ljudi? Jeste li i želite li biti dobar čovjek? Želite li da Hrvatska bude zemlja Dobra?

U ovom kratkom tekstu želim, slijedeći život Dr. Njavre, zajedno s Vama razmišljati, više razgovarati nego pisati o dobroti u obrani i stvaranju Hrvatske, i dobroti u Hrvatskoj danas i sutra.

Korijeni

Juraj Njavro rodio se u brdima iznad Dubrovnika i Jadrana u istočnoj Hercegovini, gdje hrvatski Marijanski most Rame, Sinja, Veprice, Hrasnog i Međugorja povezuje Hrvate Hrvatske i Bosne i Hercegovine, povezuje progonstvo i junaštvo, prošlost i sadašnjost, sa zdravljem i mirom, Europom i svijetom.

Kad je Sinj pao u turske ruke (1536.), fratri su sliku Gospe ponijeli u Ramu, gdje je ostala do 1687. godine. Te su godine fratri s narodom bježali pred turskom najezdom prema Cetinskoj krajini i moru. Nosili su sliku Majke Božje, koju 1691. prenose u Sinj. Časnici su pobjedu 1715. godine pripisali zagovoru Majke Božje te dadoše skovati zlatnu krunu s križem kojom će okтити Marijinu sliku. Svečano je okrunjena 22. rujna 1716. i konačno je 1721. prenesena u crkvu u kojoj je danas. Za hrvatsku Bolnicu u Novoj Bili (koja je osnovana da pruži pomoć 'Ranjenom Kristu'), uputio je 1994. kamen temeljac blagopokojni kardinal Franjo Kuharić. Od Sinja, preko Rame do Nove Bile pratili su ga i čuvali sinjski alkari. To je bio njihov prvi povratak u Srednju Bosnu.

Zapovjednik oružničke postaje u Hrasnu, prilikom smrti svoje kćeri podigao je kapelicu od klesana kamena u čast Gospe Lurdske 1890. godine, samo tri desetljeća nakon njezina ukazanja. Izgradnjom Lurdske špilje 1957. je utemeljeno svetište Kraljice Mira. U kolovozu 1991. otkriven je spomenik svim žrtvama II. svjetskog rata s tog prostora, s epitafom:

Domovino, radi tebe

Radi bitka tvog

Gdje nam kosti rasute su

Znade samo Bog

Upisano je 2.835 poginulih u II. svjetskom ratu, 11 posto stanovnika, najviše mladih muškaraca, od kojih je 80 posto stradalo 1945. godine.

Prvo hrvatsko hodočašće u Lurd (400 hodočasnika) bilo je 1908. godine. Na Veliku Gospu, pred špiljom u Lurdu, Biskup Juraj Carić u propovijedi je rekao:

'Marija ljubi slabije: to je na osobiti način i ovdje dokazala. Naš narod siromašan je i slab. Već s toga razloga uzdajmo se da će ona u ovaj čas posebnom blagošću svrnuti svoje majčine oči na naš maleni narod, da ga ona ovaj čas miluje i da će ga uzeti u zaštitu proti svim napastima.'

Po povratku biskup dr. Juraj Carić odlučio je podići mali 'hrvatski Lurd', Marijansko svetište u Makarskoj pod Biokovom. Špilja je za bogoslužje uređena na blagdan Gospe Lurdske 11. veljače 1909. godine. Ove godine je u hodočašću Hrvatske vojske u Lurd sudjelovalo oko 2500 hodočasnika.

Međugorje je Marijansko svetište od 1981. godine.

Opredjeljenje

Juraj Njavro kao dijete je proživio rat, ubijanje, stradanje, razaranje, glad i neimaštinu. Doživio je to i poslije rata. Upoznao se s progonom, siromaštvom, bolešću, glađu i iseljavanjem Hrvata. Upoznao je i zabranu istine i vjere. Izrastao je iz velike škole patnje hrvatskog naroda. S četiri je godine prognan iz istočne Hercegovine u istočnu Slavoniju

Na prvo je mjesto, među ciljevima u svom životu, stavio istinu i dobrotu. Znao je koliko je teška borba za svaku od njih. Želio je djelom ostvarivati jedno i drugo. Smatrao je istinu i dobrotu pravom i obvezom svakog čovjeka. Zbog toga se odlučio postati liječnik, kirurg. Tako se približio najbliže pravu i odgovornosti i za istinu i za činjenje dobra.

Istovremeno je znao da će svoje ciljeve ostvariti samo ako se odredi prema drugim ljudima, svom narodu i vjeri. Postao je i uvijek bio čovjekoljub, domoljub i bogoljub.

Liječnik

Dr. Njavro postao je liječnik, kirurg Vukovara dugo prije rata, agresije, razaranja i zločina. On je svojim djelima stekao povjerenje cijelog grada. Građani su znali da on traži istinu o njihovim tegobama i potom djeluje da bi im bilo dobro ili barem bolje.

Na početku rata navršio je pedeset godina, stekao veliko iskustvo i povjerenje cijelog naroda. Napad na Vukovar bio je i izravna bitka između JNA i četnika s jedne, i dr. Njavre s druge strane. Oni su sa svih strana i svim oružjima napali ljude i grad, ubijajući, ranjavajući i razarajući – čineći zlo, a on se zatvorio u svoju bolnicu, u kiruršku salu i činio dobro. Što je bilo više napada i stradanja, to je on duže operirao i pomagao. Pred sam pad Vukovara dr. Vesna Bosanac je uputila zamolbu za pomoć, gdje god je mogla, pa tako i nama u Dubrovnik, koji smo bili pod opsadom, i sami vodili bitku za opstanak. Nismo im mogli pomoći i ja i danas osjećam bol zbog toga. Molim moga prijatelja i kolegu i sve stradale da oprostite. Nismo mogli.

Nakon što je osvojen Vukovar, hrvatska Vlada i JNA postigle su sporazum 18. studenoga o evakuaciji iz vukovarske bolnice, pod nadzorom Europske monitoring misije i Međunarodnog komiteta Crvenog križa. Tad je u bolnici bilo 450 ranjenih vojnika i više od 2.000 civila, svi su čekali evakuaciju. Dr. Njavro pokušao je goloruk braniti ranjenike i bolesnike od gomile naoružanih ljudi vođenih mržnjom. Odveli su ga u logor u Srbiji, a mnoge pacijente i ranjenike ostavili na Ovčari gdje su ih mučili i potom ubili.

Bitka za istinu

Četrnaest godina poslije vođen je proces pred Međunarodnim Krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY) protiv oficira JNA, Mile Mrkšića, Veselina Šljivančanina i Miroslava Radića, tzv. vukovarske trojke. Danski vojni liječnik Jan Alan Shou, član misije iz spomenutog sporazuma svjedočio je da ih je Šljivančanin spriječio da dođu do bolnice 20. studenoga 1991. Zadržali su ih dva sata, dok su bolesnici odvedeni iz bolnice. Dr. Njavro svjedočio je 2005. i 2006. godine. On se skoncentrirao na utvrđivanje istine i odgovornosti za masakr nad 264 ranjenika i pacijenata vukovarske bolnice koji su odvedeni 20. studenoga 1991. na Ovčaru, mučeni i ubijeni. Naveo je da je tada u bolnici vidio Šljivančanina i Radića, da je Šljivančanin vodio evakuaciju bolnice govoreći da on zapovijeda bolnicom, da je ovo njegova zemlja i da se njegove naredbe moraju provoditi. Šljivančanin je nadgledao odvođenje ljudi od kojih je većina završila na Ovčari gdje su ubijeni.

Kada su članovi Europske misije i Crvenog križa pušteni do bolnice, našli su uglavnom samo djecu i žene i nekoliko muškaraca. Preostale pacijente maltretirali su pijani srpski paravojnici. Na pitanje gdje su ljudi, Šljivančanin je rekao da su kriminalci uhapšeni i odvedeni u zatvor. Dr. Njavro se je izborio da sud i svijet upozna s istinom, ali sud, a u značajnoj mjeri ni svijet, nisu bili sposobni niti htjeli da ju shvate i da kazne počinitelje. Ovaj sud nije želio prihvatiti istinu ako ona nameće obvezu da se čini dobro. Odgovornost i zalaganje za istinu prenesena je na svih nas, ali najviše na Vas, današnju mladost Hrvatske. Ne može nešto biti prošlost ni zaboravljeno prije nego što se utvrdi istina.

Dobar čovjek

Nakon ostvarene pobjede i obrane Hrvatske nisu imenovani junaci, kao nekada heroji, ali se zato provodi suđenje hrvatskim generalima, i kleveće mrtve političare, posebno našeg predsjednika dr. Franju Tuđmana. Mi se lako odričemo počasnih naziva i nosimo teret suđenja, ali ne prihvaćamo da se Vas, mlade Hrvatske i svijet ne upozna sa istinom. Dio te beskompromisne istine je i prepoznavanje dr. Njavre kao dobrog čovjeka.

A bio je dobar kao čovjek, kao liječnik i kao političar. Bio je dobar čovjek jer je bio istinoljubiv, skroman, human, i pobožan. Bio je dobar liječnik jer je bio kompetentan, požrtvovan i stvaran. Bio je dobar političar jer je bio smiren, naklonjen ljudima i milosrdan. Istodobno nije bio sitničav,

častohlepan i korumpiran.

Obrana Hrvatske je bila iznad svega obrana istine i dobra

Dr. Juraj Njavro započeo je braniti Hrvatsku kao dijete s četiri godine kad je prognan iz istočne Hercegovine u istočnu Slavoniju. Vi koji danas stvarate svoja iskustva, živjet ćete svoju slobodu i sami odlučiti kakvu Hrvatsku želite i takvu ćete stvarati. U ime nas branitelja ja vam želim poručiti, ma što Vam bilo tko rekao, da smo mi iznad svega branili i željeli Hrvatsku istine i dobra. Juraj Njavro je bio Mi.